

**ІНФОРМАЦІЯ
ЩОДО СТАНУ ДОТРИМАННЯ В
ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ УМОВ
РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНАМИ ПРАВА
НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В 2023 РОЦІ**

Щодо здійснення контролю за додержанням визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу

Відповідно до пункту 4 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) та Планів проведення Національним агентством України з питань державної служби та його територіальними органами заходів контролю на I - II півріччя 2023 року НАДС та його територіальними органами здійснено 112 заходів контролю, предметом яких був аналіз стану додержання об'єктом заходу контролю вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу; виявлення невідповідностей та/або порушень Закону при здійсненні об'єктом заходу контролю процедур, пов'язаних з реалізацією громадянами права на державну службу; підготовка пропозицій (рекомендацій) об'єкту заходу контролю щодо удосконалення діяльності, пов'язаної із забезпеченням умов реалізації громадянами права на державну службу відповідно до Закону, усунення виявлених невідповідностей та/або порушень Закону, а також попередження виникнення порушень Закону. Заходи контролю здійснені в Державній судовій адміністрації України, Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державному агентстві меліорації та рибного господарства України та його територіальних органах, Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру та її територіальних органах, Міністерстві аграрної політики та продовольства України, територіальних органах Національної соціальної сервісної служби України, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державної міграційної служби України, Державної служби статистики України, в Державному архіві Івано-Франківської області, Суворівському районному суді міста Одеси, Господарському суді Черкаської області, Вінницькій, Житомирській, Хмельницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Закарпатській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Сумській, Київській областях та м.Києві тощо.

Відомості щодо кількісних показників порушень за результатами здійснених заходів контролю у 2023 році, за об'єктами заходів контролю, розміщені на офіційному сайті НАДС за посиланням: <http://surl.li/qatdi>.

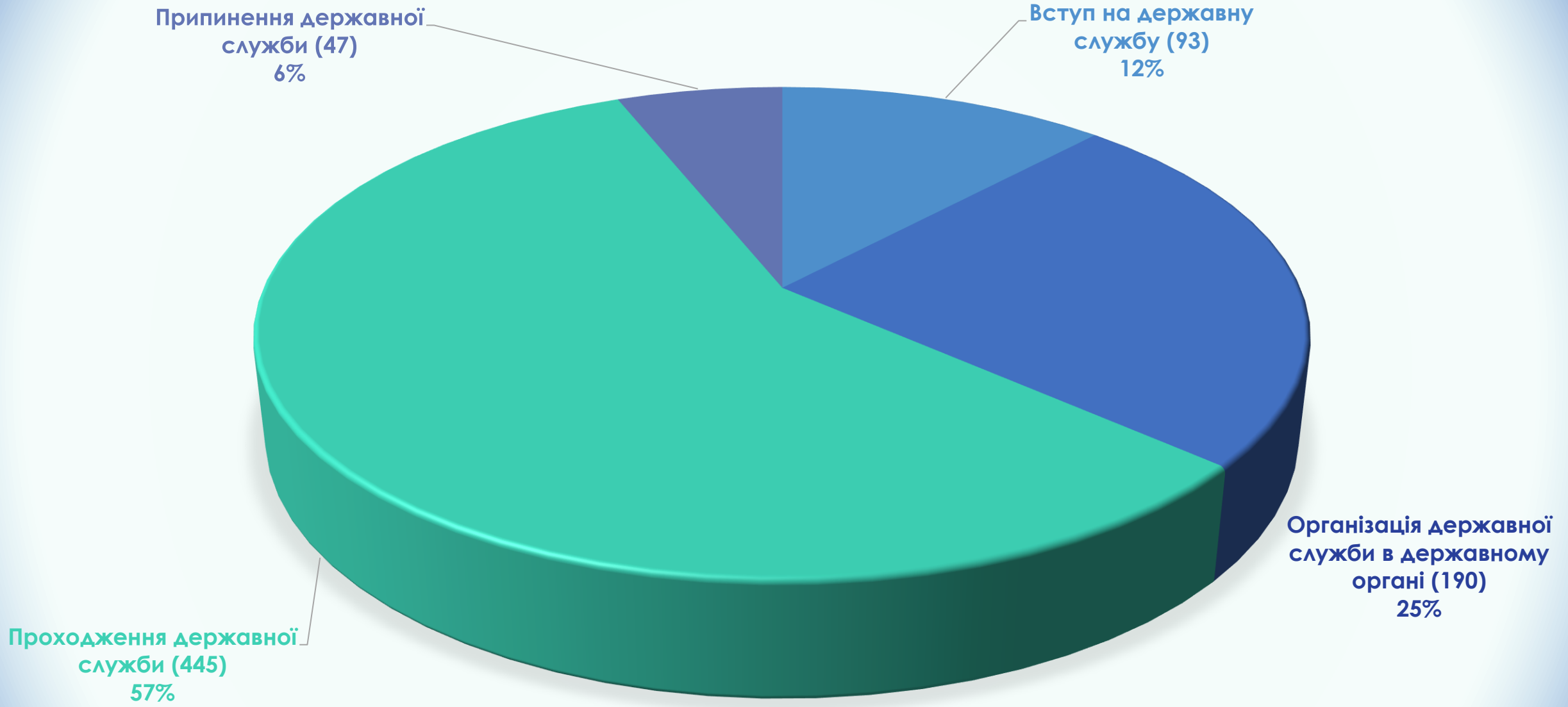
Показники встановлених невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу, визначених Законом України «Про державну службу»

За результатами здійснених **112** планових заходів контролю (у 2022 році – 126) встановлено **775** невідповідностей та/або порушень державними органами вимог Закону та інших нормативно-правових актів (у 2022 році – 1041).

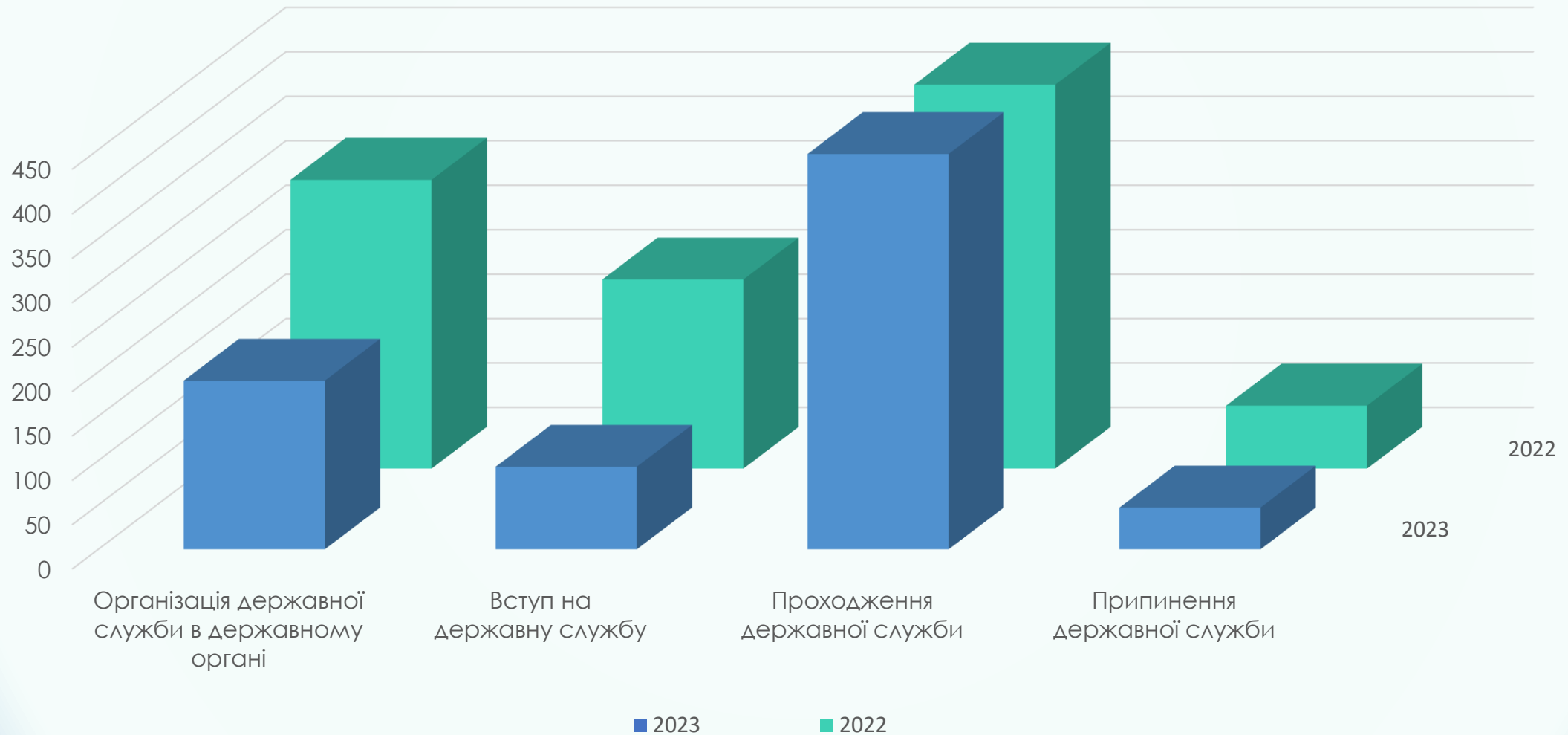
Отже, слід зазначити, що кількість виявлених невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу **зменшилась на 16 %**.

Так, за звітний період виявлено:

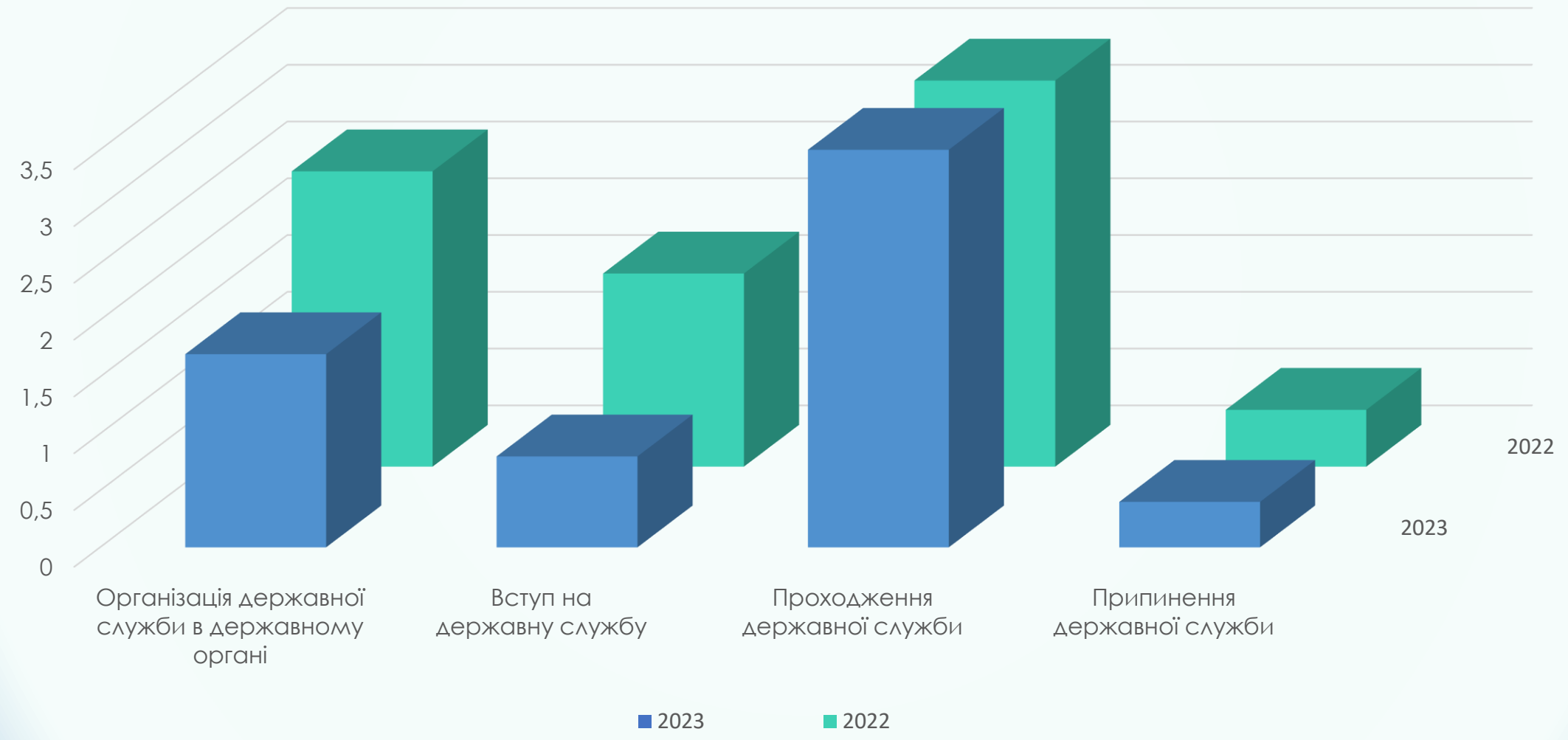
- ✓ **190** невідповідностей та/або порушень вимог Закону з питань організації державної служби в державному органі (у 2022 році – 325);
- ✓ **93** невідповідності та/або порушення вимог Закону з питань вступу на державну службу (у 2022 році – 213);
- ✓ **445** невідповідностей та/або порушень вимог Закону з питань проходження державної служби (у 2022 році – 432);
- ✓ **47** невідповідностей та/або порушень вимог Закону з питань припинення державної служби (у 2022 році – 71).

Загальна кількість виявлених невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу у 2022-2023 роках

Кількість виявлених невідповідностей та/або порушень умов реалізації громадянами права на державну службу у 2022-2023 роках відносно одного об'єкта заходу контролю

Таким чином, НАДС констатує, що показник порушень, пов'язаних з проходженням державної служби **збільшився на 3%**, при цьому кількість порушень щодо інших питань **суттєво зменшилась**, відносно одного об'єкта заходу контролю в порівнянні з минулим роком, а саме:

з питань вступу на державну службу – на **53%**;

з питань організаційно - правових засад реалізації державної політики у сфері державної служби, правового статусу державних службовців та управління державною службою (організації державної служби в державному органі) - на **34,6 %**;

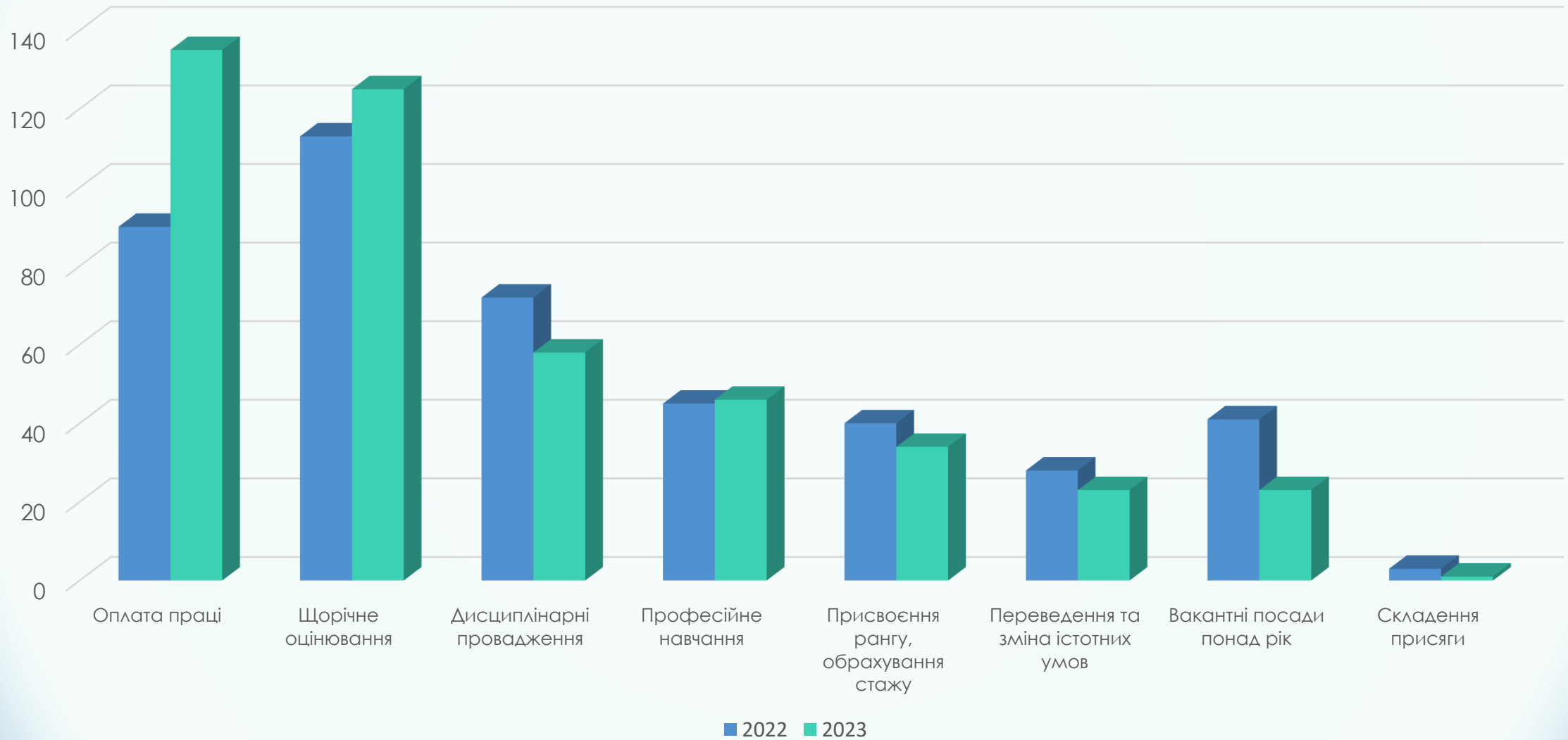
з питань припинення державної служби – на **20 %**.

Загальна кількість порушень, пов'язаних з проходженням державної служби:

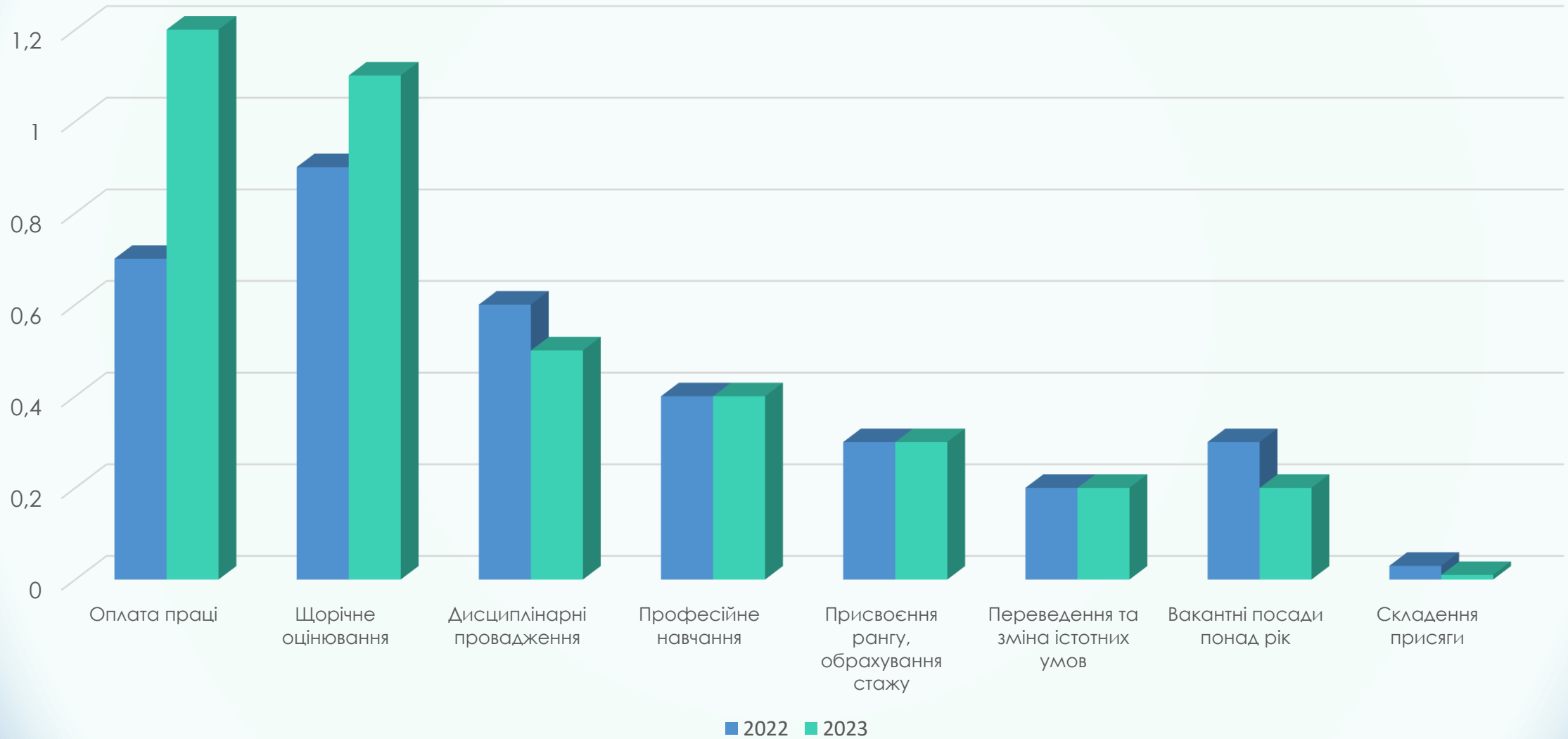
- ✓ з питань оплати праці – **135** (у 2022 році – 90);
- ✓ порядку щорічного оцінювання державних службовців – **125** (у 2022 році – 113);
- ✓ порядку проведення дисциплінарних проваджень – **58** (у 2022 році – 72);
- ✓ професійного навчання державних службовців – **46** (у 2022 році – 45);
- ✓ присвоєння рангу та обрахування стажу – **34** (у 2022 році – 40);
- ✓ переведення та зміна істотних умов - **23** (у 2022 році – 28);
- ✓ вакантні посади понад рік – **23** (у 2022 році – 41);
- ✓ складення Присяги державного службовця – **1** (у 2022 році – 3).

Загальна кількість порушень, пов'язаних з проходженням державної служби

Кількість порушень, пов'язаних з проходженням державної служби відносно одного об'єкта заходу контролю

Отже, відносно одного об'єкта заходу контролю кількість порушень порядку проведення дисциплінарних проваджень та наявності вакантних посад понад рік зменшилась на **16,6%**. Проте, НАДС звертає увагу, що кількість порушень з питань оплати праці збільшилась на **71,4%**, а порушень порядку щорічного оцінювання - на **22,2%**.

Поширені невідповідності та/або порушення

Із загальної кількості встановлених протягом 2023 року невідповідностей та/або порушень державними органами вимог Закону та інших нормативно-правових актів НАДС звертає увагу на найбільш поширені з них.

Зокрема, з питань оплати праці державних службовців:

- ✓ Положення про преміювання державних службовців не відповідає вимогам Типового положення про преміювання державних службовців органів державної влади, інших державних органів, їхніх апаратів (секретаріатів), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 13 червня 2016 року № 646, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 червня 2016 року за № 903/29033;
- ✓ при покладанні обов'язків тимчасово відсутнього державного службовця не встановлювалася виплата за додаткове навантаження, чим не дотримано вимог частини третьої статті 52 Закону.

З питань щорічного оцінювання державних службовців:

- ✓ формулювання строку виконання завдань під час визначення завдань і ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державним службовцям не відповідає пункту 10 Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних

службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640 (далі – Порядок оцінювання № 640), відповідно до якого строк виконання завдання повинен бути реальним для досягнення необхідного результату та визначатися з урахуванням строку прийняття наказу (розпорядження) про визначення результатів виконання завдань відповідно до пункту 13 цього Порядку;

✓ висновок щодо результатів оцінювання службової діяльності державних службовців затверджений не в грудні звітного року, що не відповідає вимогам пункту 16 Порядку оцінювання № 640.

3 питань професійного навчання державних службовців:

✓ індивідуальні програми професійного розвитку державного службовця не відповідають формі, затвердженій додатком 8 до Порядку оцінювання № 640;

✓ державні службовці набирали менше одного кредиту ЄКТС протягом календарного року, а також відсутність у державних службовців в індивідуальній програмі професійного розвитку державного службовця виду професійного навчання шляхом самоосвіти, що не відповідає вимогам пункту 7 Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106, яким встановлено, зокрема, що державні службовці у межах виконання індивідуальних програм мають набирати не менше одного кредиту ЄКТС протягом календарного року, у тому числі 0,1-0,2 кредиту ЄКТС шляхом самоосвіти.

3 питань дотримання порядку здійснення дисциплінарних проваджень:

✓ під час здійснення дисциплінарних проваджень не дотримано вимог Порядку здійснення дисциплінарного провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1039 та статей 61-79 Закону, в частині:

порушення строку здійснення дисциплінарного провадження, що не відповідає вимогам пунктів 4 та 5 зазначеного Порядку;

відсутності пояснень державного службовця та його безпосереднього керівника з приводу обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, чим не дотримано вимог статті 73 Закону та пунктів 24 та 25 Порядку;

відсутності у мотивувальній частині подання за результатами розгляду дисциплінарної справи відомостей, що характеризують державного службовця; результатів оцінювання службової діяльності державного службовця; наявності заохочень, стягнень; ставлення державного службовця до державної служби, що не відповідає вимогам пункту 34 Порядку.

3 питань проходження державної служби:

✓ порушення вимог статті 24 Закону в частині скорочення вакантних посад державної служби, на які протягом року не оголошувався конкурс;

✓ недотримання строків присвоєння чергового рангу державному службовцю, чим порушено вимоги частини шостої статті 39 Закону;

✓ порушення вимоги частини третьої статті 35 Закону, а саме - державним службовцям, яким встановлено випробування, не визначені завдання на строк випробування;

✓ у наказах про відкликання державних службовців із щорічної відпустки встановлено, що підставою для відкликання державного службовця є, зокрема, службова необхідність. При цьому не визначено невідкладне завдання, яке стало підставою для відкликання державного службовця, що вказує на порушення пункту 6 Порядку відкликання державного службовця із щорічної відпустки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 року № 230, відповідно до якого, зокрема, зазначення в наказі (розпорядженні) невідкладного завдання, яке стало підставою для відкликання державного службовця, є обов'язковим.

3 питань правового статусу державних службовців та управління державною службою:

✓ посадові інструкції державних службовців не приведені у відповідність до Порядку розроблення посадових інструкцій державних службовців категорій «Б» та «В», затвердженого наказом НАДС від 11 вересня 2019 року № 172-19 зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2019 року за № 1077/34048; положення про службу управління персоналом державного органу не відповідає вимогам Типового положення про службу управління персоналом державного органу, затвердженого наказом Національного агентства України з питань державної служби від 03 березня 2016 року № 47 (із змінами, внесеними згідно з наказом Національного агентства України з питань державної служби від 31 липня 2020 року № 143-20);

✓ правила внутрішнього службового розпорядку державного органу не відповідають Типовим правилам внутрішнього службового розпорядку, затвердженим наказом Національного агентства України з питань державної служби від 03 березня 2016 року № 50, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 457/28587 (зі змінами).

За результатами здійснених заходів контролю керівникам державної служби та службам управління персоналом державних органів надано **738** пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення діяльності, пов'язаної із забезпеченням умов реалізації громадянами права на державну службу відповідно до Закону, усунення виявлених невідповідностей та/або порушень Закону, а також попередження виникнення порушень Закону.

Відповідно до статті 63 Закону керівник державної служби в державному органі несе відповідальність за неналежний рівень службової дисципліни і здійснює повноваження щодо притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності, зокрема за невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері державної служби. Частиною другою статті 18 Закону встановлено, що служба управління персоналом забезпечує здійснення керівником державної служби своїх повноважень, відповідає за реалізацію державної політики з питань управління персоналом у державному органі, а також виконує інші функції, передбачені законодавством.

З огляду на зазначене, НАДС наголошує, що саме керівник державної служби та служба управління персоналом несуть відповідальність за додержання визначених Законом умов реалізації громадянами права на державну службу.

Про реалізацію заходів з виконання зазначених пропозицій та рекомендацій державні органи повідомляють НАДС, його територіальні органи, як правило у встановлений термін.

Заходи контролю з окремих питань додержання державними органами вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу

Протягом 2023 року НАДС та його територіальними органами здійснено 10 заходів контролю з окремих питань додержання державними органами вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу в:

Секретаріаті Конституційного Суду України;

Державній судовій адміністрації України;

Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

Державній службі України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів;

Антимонопольному комітеті України;

Державній екологічній інспекції України;

Херсонській обласній військовій адміністрації;

Головному управлінні Держпродспоживслужби в Хмельницькій області;

Головному управлінні Державної податкової служби України в Одеській області;

Юридичному департаменті Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

За результатами здійснених заходів контролю встановлено ряд невідповідностей Закону, які впливають на стан додержання об'єктом заходу вимог Закону щодо реалізації громадянами права на державну службу, зокрема:

- ✓ створення умов, за яких відсутня можливість виконувати обов'язки, встановлені для відповідної посади, та забезпечувати в межах наданих повноважень виконання завдань і функцій у зв'язку із встановленням простою, що не відповідає вимогам пункту 6 частини першої статті 8 Закону;
- ✓ недотримання термінів розробки посадової інструкції, встановлених пунктом 1 Розділу II Порядку розроблення посадових інструкцій державних службовців категорій «Б» та «В», затвердженого наказом Національного агентства України з питань державної служби 11 вересня 2019 року № 172-19, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2019 року за № 1077/34048;
- ✓ порушення пункту 16 Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640, а саме, затвердження висновку щодо оцінювання результатів службової діяльності у листопаді, а не в грудні, як визначено зазначеним Порядком;
- ✓ недотримання вимог абзацу другого пункту 35 Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640 щодо перегляду завдань і ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності;

- ✓ невідповідність Закону дій державного органу, що полягали у застосуванні положень статті 43 Закону, якими врегульовано порядок зміни істотних умов державної служби, до відносин, які виникли у зв'язку із скороченням посади державної служби внаслідок зміни структури та штатного розпису державного органу, і які врегульовані статтею 87 цього Закону;
- ✓ порушення Порядку фіксації доведення інформації або документів до відома державного службовця шляхом використання засобів телекомунікаційного зв'язку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2019 року № 1042, в частині відсутності додатків до протоколу, що підтверджують факт надсилання інформації або документів (копію знімку екрану засобу телекомунікаційного зв'язку тощо);
- ✓ порушення норми статті 11 Закону відповідно до якої керівник державної служби зобов'язаний не пізніше 20 календарних днів з дня отримання скарги надати державному службовцю обґрунтовану письмову відповідь (рішення);
- ✓ недотриманням вимог статті 69 Закону та пунктів 2, 22 Порядку здійснення дисциплінарного провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2019 року № 1039, а саме дисциплінарне провадження здійснювалось складом постійно діючої дисциплінарної комісії, а не дисциплінарною комісією, яка повинна була утворюватися суб'єктом призначення для здійснення конкретного дисциплінарного провадження.

Щодо розгляду звернень, які містили інформацію про можливі порушення умов реалізації громадянами права на державну службу та інші порушення вимог Закону

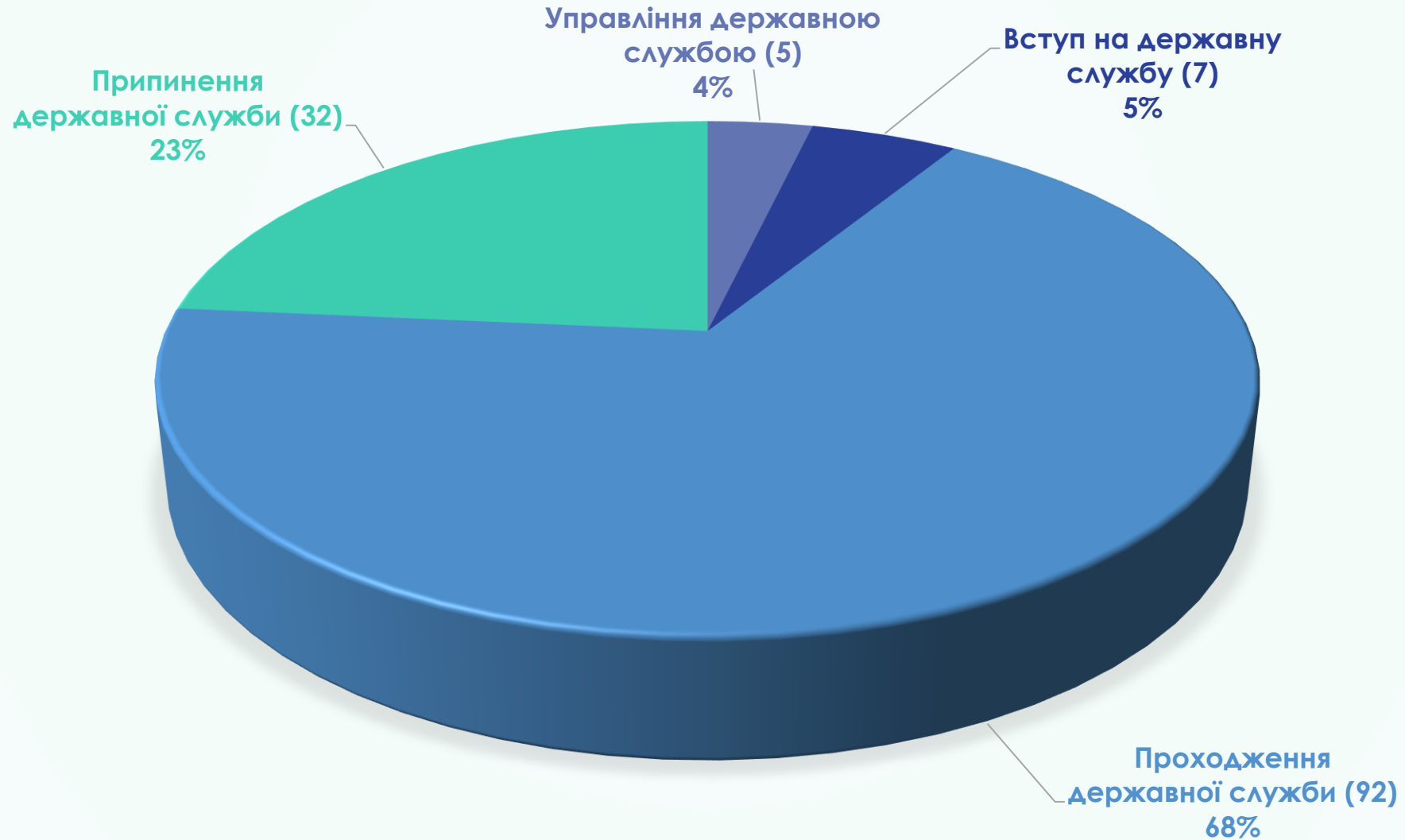
Протягом 2023 року НАДС, його територіальними органами розглянуто **459** звернень щодо можливого порушення вимог Закону, в тому числі - **136** звернень з питань умов реалізації громадянами права на державну службу в органах державної влади.

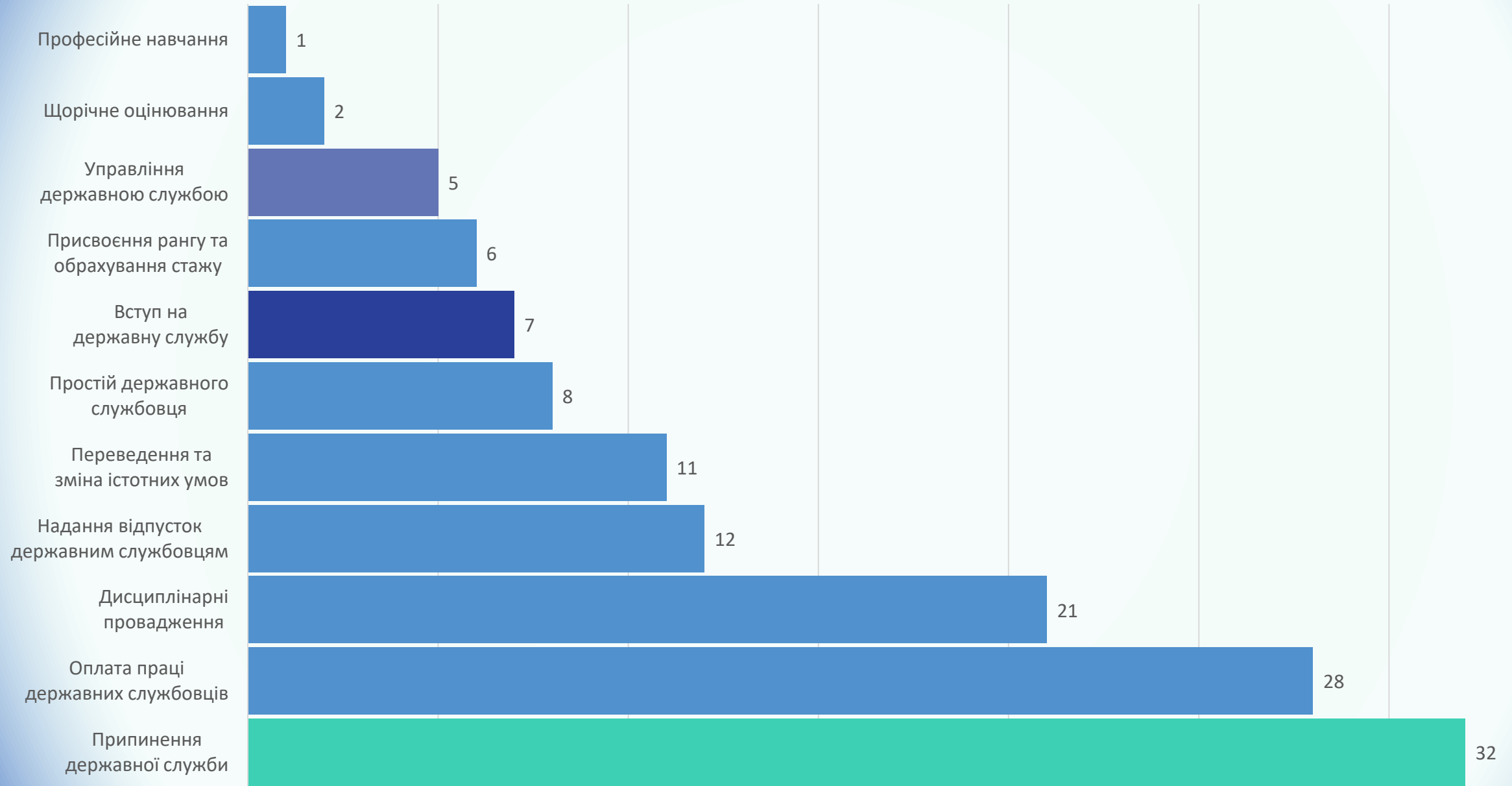
Звернення, які надходять на розгляд до НАДС та його територіальних органів від громадян (у тому числі – від державних службовців) є одним із джерел інформації про можливі порушення.

За результатами розгляду звернень, інформація про ознаки порушень направлялась суб'єктам призначення, керівникам державної служби, органам та особам вищого рівня, до повноважень яких належить розгляд та вирішення питань щодо скасування рішень, припинення дій або бездіяльності, що не відповідають вимогам Закону, притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.

Інформація щодо фактичного стану додержання в державних органах умов реалізації громадянами права на державну службу, яка містилась у зверненнях до НАДС та його територіальних органах, використана під час формування Плану заходів контролю на 2024 рік.

Кількість звернень щодо можливого порушення умов реалізації громадянами права на державну службу

Удосконалення Порядку здійснення НАДС, його територіальними органами контролю за додержанням визначених Законом умов реалізації громадянами права на державну службу

З метою підвищення ефективності здійснення заходів контролю з урахуванням досвіду попереднього року та особливостей правового режиму воєнного стану в Україні, наказом Національного агентства України з питань державної служби від 07 вересня 2023 року № 140-23 (zareєстрованим в Мін'юсті 25 жовтня 2023 року № 1860/40916), внесено зміни до Порядку здійснення Національним агентством України з питань державної служби, його територіальними органами контролю за додержанням визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу» (далі – Порядок).

Зазначені зміни до Порядку спрямовані на удосконалення норм, що регламентують процедуру здійснення контролю та встановлення фактичного стану додержання державними органами умов реалізації права громадян на державну службу, а також попередження можливих порушень законодавства.

- ✓ Виключено норми, що регламентують здійснення НАДС та його територіальними органами заходів контролю, не передбачених планом заходів контролю.
- ✓ Розширення кола об'єктів заходів контролю за рахунок районів у містах.
- ✓ Можливість зміни суб'єкта заходу контролю за визначеним порядком.

Ці новації мають пріоритетну мету – удосконалити та зосередити роботу на плануванні та здійсненні контролю, що сприятиме більш ефективному використанню ресурсів, підвищенню відповідальності державних органів у сфері державної служби.

Наказ НАДС від 07 вересня 2023 року № 140-23 розміщений на офіційному сайті НАДС за посиланням: <http://surl.li/qujxk>.

Методичні рекомендації щодо складання та оформлення довідки за результатами заходу контролю за додержанням визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу

НАДС наказом від 24 червня 2023 року № 90-23 затверджено Методичні рекомендації щодо складання та оформлення довідки за результатами заходу контролю за додержанням визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу.

Методичні рекомендації розроблені з метою надання методологічної та практичної допомоги територіальним органам НАДС, підвищення якості оформлення результатів здійснених заходів контролю територіальним органам НАДС.

Під час складання Довідки за результатами здійснення планового заходу контролю рекомендується забезпечувати відображення інформації з питань, передбачених Переліком основних питань (примірною програмою) заходу контролю за додержанням вимог визначених Законом України «Про державну службу» умов реалізації громадянами права на державну службу, який є невід'ємним додатком цих Методичних рекомендацій.

Наказ НАДС від 22 червня 2023 року № 90-23 розміщений на офіційному сайті НАДС за посиланням: <http://surl.li/inblp>.

Методичні рекомендації щодо дій у разі можливого порушення наданих Законом України «Про державну службу» прав або виникнення перешкод у реалізації права на державну службу

НАДС підготовлено Методичні рекомендації щодо дій у разі можливого порушення наданих Законом України «Про державну службу» прав або виникнення перешкод у реалізації права на державну службу (за статтею 11 Закону України «Про державну службу»), затверджені наказом НАДС від 08 листопада 2023 року № 180-23.

Методичні рекомендації стануть у нагоді державним службовцям, фахівцям з управління персоналом, керівникам державної служби в державних органах та розроблені з метою створення умов для ефективного захисту прав державних службовців, забезпечення правильного та однакового застосування законодавства в сфері державної служби державними службовцями, службами управління персоналом, керівниками державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті).

Серед іншого документ містить рекомендації щодо:

- ✓ процедури подання скарги державним службовцем;
- ✓ організації роботи зі скаргами, поданими державними службовцями;
- ✓ утворення комісії для перевірки викладених у скарзі державного службовця фактів;
- ✓ розгляду скарги;
- ✓ відповіді (рішення) керівника державної служби;
- ✓ оскарження відповіді (рішення) керівника державної служби.

Наказ НАДС від 08 листопада 2023 року № 180-23 розміщений на офіційному сайті НАДС за посиланням: <http://surl.li/ncxuw>.

Заходи, вжиті органами державної влади щодо запобігання порушенням законодавства про державну службу

НАДС листом від 16 березня 2023 № 1179/20.1-23 надало інформацію Кабінету Міністрів України щодо результатів здійснених заходів контролю у 2022 році.

Відповідно до резолюції Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України від 30 березня 2023 року № 7860/1/1-23 до зазначеного листа НАДС центральним органам виконавчої влади доручено забезпечити вжиття заходів щодо:

- ✓ запобігання порушенням законодавства про державну службу, усунення причин та умов, що їм сприяють;
- ✓ контролю за дотриманням службової дисципліни та відповідного інформування НАДС в установленому порядку.

На виконання зазначеної резолюції Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки України центральними органами виконавчої влади було вжито відповідні заходи, зокрема, проведення:

- ✓ профілактичних заходів (нарад, семінарів, тренінгів) для працівників державного органу щодо запобігання порушенням законодавства про державну службу;
- ✓ внутрішнього опитування працівників щодо рівня задоволеності службою управління персоналом для розуміння та своєчасного виправлення існуючих недоліків, а також підвищення рівня/якості комунікації та роботи служби управління персоналом;
- ✓ аналізу нормативно-правових актів на предмет відповідності вимогам законодавства про державну службу та внесення відповідних змін у разі необхідності;
- ✓ навчання щодо вивчення змін в законодавчих актах з питань державної служби, покращання практичних навичок підготовки проєктів, наказів та розпоряджень з питань проходження (припинення)

державної служби, надання щорічних та соціальних відпусток, здійснення обліку відпусток, підготовки до проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців та інших питань;
✓ заходів, спрямованих на надання допомоги апаратам та структурним підрозділам районних державних адміністрацій, структурним підрозділам облдержадміністрації у поліпшенні здійснення організаційно-розпорядчої роботи, роботи з персоналом, кадрового менеджменту.

У 2024 році НАДС продовжує роботу щодо запобігання порушень керівниками державної служби та службами управління персоналом умов реалізації громадянами права на державну службу та сприяння неухильному забезпеченню вимог Закону України «Про державну службу» та іншого законодавства з питань державної служби.

Відповідно, Планом проведення Національним агентством України з питань державної служби та його територіальними органами заходів контролю у I півріччі 2024 року передбачено здійснення заходів контролю, зокрема, у:

Національній соціальній сервісній службі України, Пенсійному фонді України та його територіальних органах, Державній податковій службі України та її територіальних органах, Управлінні Державної міграційної служби України в Рівненській області, Державному архіві Чернігівської області, окремих структурних підрозділах зі статусом юридичної особи публічного права місцевих державних адміністрацій у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Харківській, Сумській, Полтавській, Київській областях та м.Києві тощо.